Katalog över världens vecklare

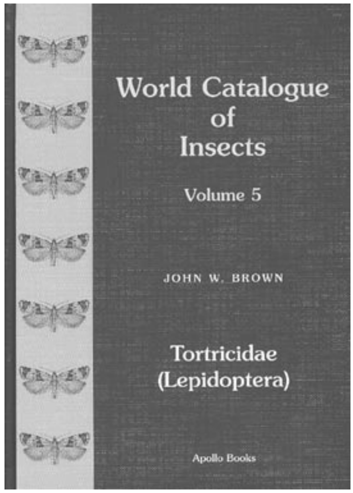
Brown, J.W. 2005. World catalogue of insects. Volume 5. Tortricidae (Lepidoptera). – Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Danmark. 741 sidor, 25x17 cm, med kraftiga pärmar. ISBN 87-88757-41-2. Pris 780 DKR.

I serien av kataloger över världens insekter har ett antal band kommit ut inom en kort tid. Detta band är det tjockaste hittills, en riktig tegelstensroman, men så förtecknas också över 9000 arter. Därtill kommer underarter och ett stort antal felstavade namn som använts genom åren, liksom ej giltiga namn som publicerats som former, aberrationer etc.

Katalogen inleds med redogörelse för syfte, uppställning, förklaringar och historik med omnämnande av medverkande specialister samt förteckningar över citerad litteratur, institutioner (där typexemplar förvaras) och referenser med förkortningar. Därpå följer undergrupper med synonymer till överfamiljen Tortricoidea och familjen Tortricidae samt den digra systematiska huvuddelen med alfabetiskt index och en del avslutande numrerade kommentarer. Om man är van vid listor uppställda efter arternas släktskap och inte har det rätta namnet aktuellt, kan det vara svårt att hitta i katalogen. Någon annan uppställning är dock troligen inte praktiskt möjlig.

Vid ett genombläddrande hittar man inte alltid svenska arter under det vetenskapliga namn man är van vid, eftersom de kan ha blivit synonymiserade. Var och hur synonymiseringen skett framgår oftast inte, vilket är en brist. Enligt min mening är det lika viktigt att kunna se detta som att kunna gå tillbaka till artbeskrivningarna, vilket däremot underlättas av fullt utskrivna auktorsnamn och årtal samt var beskrivningen publicerats. Bra är också att typlokal, ofta endast landet, typbeteckning (holotyp, lectotyp eller syntyp) och förvar anges för varje art. Att typlokalerna ibland hamnat i fel land bör inte ställa till alltför mycket trassel. Exempelvis placeras Bossekop i Finland istället för Norge för *Apotomis moestrana* eller så anges Norge för *Cochylida trafvenfelti* Benander, visserligen bara synonym till *C. moguntiana*.

I vissa fall synes synonymiseringen ha skett i katalogen, exempelvis för vår välkända *Notocelia roborana* Denis & Schiffermüller 1775 som kallas *Epiblema aquana* Hübner 1796-1999 med motiveringen [nomen nudum – noted as larva], vilket skulle ange att artnamnet underkänts emedan artbeskrivning saknas. Detta är nog en felaktig eller väl rigorös tolkning av nomenklaturreglerna för en välkänd art som aldrig torde ha förväxlats med någon annan. Reglerna är till för att stabilisera namnen. Byte till annat släkte verkar lika omotiverat, eftersom arten liksom släktet *Notiocelia* i övrigt karaktäriseras av två hornlika tänder i spetsen av aedeagus i hangenitalierna till skillnad mot *Epiblema*.



Andra obefogade synonymiseringar som berör oss finns. Exempelvis inordnas mera nordliga *Acleris fuscana* som synonym till den sydligare *A. lacordairana*, något som verkar helt omöjligt efter deras storlek och vingteckning. Att *Epinotia indecorana* anges som synonym till *E. trigonella* och *Ancylis subarcuana* till *A. geminana* är kanske mer förklarligt, eftersom det uttryckts sådana misstankar. Man får hoppas att katalogen inte här tas som rättesnöre. Det är viktigt för annan forskning att så långt möjligt hålla arter isär, även om det endast är djuren själva som kan det. I släktet *Ancylis* kan dessutom dölja sig fler arter som ännu inte uppmärksammats. Hur *Celypha rosaceana* hamnat som synonym till *C. rufana* är oförklarligt, även om fjärilarna liknar varandra mycket.

Tryckfel är svåra att finna och de vetenskapliga namnen verkar vara helt förskonade från sådana, vilket är mycket viktigt, eftersom de lätt fortplantar sig i senare skrifter. Korrekturläsningen måste ha varit ytterst noggrann för att fungera så perfekt i detta jätteverk.

Det saknas förstås bilder, men det kan ändå vara nöjsamt att bläddra i boken. Exempelvis kan man undra över att så få arter beskrivits från Indien och då nästan endast från området närmast Himalaya. Det borde ha funnits mängder av lepidopterologer i detta stora land med så varierande natur. Annars är det troligen mest taxonomer som kan ha nytta av detta verk.

Ingvar Svensson